

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการ
ระดับชาติ
ราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงวิจัย

ครั้งที่

8

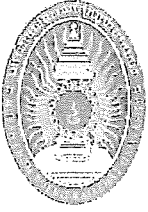
วิจัยแบบบูรณาการ
สรรค์สร้างนวัตกรรม
ลดความเหลื่อมล้ำของสังคม

ณ อาคารศูนย์ภาษาและคอมพิวเตอร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

วันอาทิตย์ที่ 1 มีนาคม 2563

สถาบันวิจัยและพัฒนา

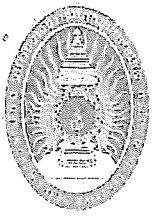
มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง และเครือข่ายเจ้าภาพร่วม

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

พิจารณาบทความวิจัยและบทความวิชาการฉบับสมบูรณ์ เพื่อการตีพิมพ์เผยแพร่ในรายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงวิจัย ครั้งที่ 8

รองศาสตราจารย์ ดร.โยธิน แสงวงศ์	มหาวิทยาลัยมหิดล
รองศาสตราจารย์ ดร.โกศล มีคุณ	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
รองศาสตราจารย์ ดร.จุฬารัตน์ โสตะ	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
รองศาสตราจารย์ ดร.พรรณิ บัญชรหัตถกิจ	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
รองศาสตราจารย์ ดร.ยุวดี รอดจากภัย	มหาวิทยาลัยบูรพา
รองศาสตราจารย์ ดร.วีรชัย พุทวงค์	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน
รองศาสตราจารย์ ดร.ปณิตา วรรณพิรุณ	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
รองศาสตราจารย์ ดร.พงษ์นารถ นาถวานันต์	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
รองศาสตราจารย์ ดร.จักรพงษ์ แก้วขาว	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติรัตน์ แสงเลิศอุทัย	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
รองศาสตราจารย์ ดร.อรสา จรุงธรรม	มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
รองศาสตราจารย์ ดร.วัชรระ เพิ่มชาติ	มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา บุญส่ง	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
รองศาสตราจารย์ ดร.พนอเนือง สุทัศน์ ณ อยุธยา	มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
รองศาสตราจารย์ ดร.วิรัช วิรัชนิภาวรรณ	มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย
รองศาสตราจารย์ ดร.อำนาจ ปิ่นพิลา	มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์
รองศาสตราจารย์ ดร.ต่อศักดิ์ แก้วจรัสวิไล	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เจนศักดิ์ เอกบุรณะวัฒน์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภมรรัตน์ วิริยะการุณย์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สยาม แกมขุนทด	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มหศักดิ์ เกตุฉ่ำ	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิเชษฐ อนุรักษอุดม	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรวิทย์ สุเมธ	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ต่อศักดิ์ ซอแก้ว	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โกมล ไพศาล	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธงชัย พงศ์สิทธิกาญจนา	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วันเพ็ญ แสงทองพินิจ	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประสาน ตั้งยืนยงวัฒนา	มหาวิทยาลัยรังสิต
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษณะ โสขุมา	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โสภาพร กล้าสกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
"วิจัยแบบบูรณาการ สรรค์สร้างนวัตกรรม ลดความเหลื่อมล้ำของสังคม"

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 8
ราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงวิจัย วันที่ 1 มีนาคม 2563

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิภาวดี เฝือกบัวขาว
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภคิณี กัลยานมิตร
ราชบุรินทร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรธรรมา จุ้ยทอง
ราชบุรินทร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชุมพล ปทุมมาเกษร
ราชบุรินทร์
อาจารย์ ดร.ศิริประภา แก้วแจ้ง
อาจารย์ ดร.บุญเรือง ศรีเหรียญ
อาจารย์ ดร.ปรีชา อุตระกุล
อาจารย์ ดร.เฉลียว เพชรทอง
อาจารย์ ดร.วรรณรัตน์ วัฒนานิมิตกุล
อาจารย์ ดร.ชุติมา มาลัย
ดร.ปรัชญา มหาวิทยาลัยมนตรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรม
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรม
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรม
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ข้าราชการเกษียณ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
มหาวิทยาลัยสยาม
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ราชบุรี
สำนักงานอัยการสูงสุด

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

พิจารณาบทความวิจัยและบทความวิชาการฉบับสมบูรณ์ เพื่อการตีพิมพ์เผยแพร่ในรายงานสืบเนื่อง
จากการประชุมวิชาการระดับชาติราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงวิจัย ครั้งที่ 8

รองศาสตราจารย์ ดร.ชาญชัย ยมดิษฐ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชฎาพร โปศัยสุวรรณค์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วนิดา ศรีสวัสดิ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีรพล นามบุญเรือง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรรถพล อูสายพันธ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทรงเกียรติ อิงคามระธร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์รพีพรรณ กองตุ้ม
อาจารย์ ดร.พุทธพร ฟูมโรจน์
อาจารย์ ดร.อดิศักดิ์ แสงส่องฟ้า

ปัจจัยที่ส่งผลต่อรูปแบบการทำงานหลังเกษียณอายุของกลุ่มผู้สูงอายุในเขตลาดพร้าว
กรุงเทพมหานคร

Factors Affecting the Work After Retirement Forms of the Elderly in
Latphrao, Bangkok

วชิราพร คำกอง¹ อิตาทิพย์ ปานโรจน์² ธนินท์รัฐ รัตนพงศ์กัญญา³

¹ นักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการธุรกิจทั่วไป คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

² อาจารย์ประจำ, สาขาวิชาการจัดการธุรกิจทั่วไป คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

³ รองศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์ประจำ, สาขาวิชาการจัดการธุรกิจทั่วไป คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึง 1) ความต้องการตามลำดับขั้น ที่ส่งผลต่อรูปแบบการทำงานหลังเกษียณอายุของผู้สูงอายุในเขตลาดพร้าวกรุงเทพมหานคร 2) ศึกษาปัจจัยสภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อรูปแบบการทำงานหลังเกษียณอายุของผู้สูงอายุในเขตลาดพร้าวกรุงเทพมหานคร โดยทำการศึกษาในบริบทของการตัดสินใจทำงานหลังเกษียณอายุของผู้สูงอายุในเขตลาดพร้าวกรุงเทพมหานคร จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 384 คน โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling) โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล ทำการวิเคราะห์ข้อมูลและแสดงในรูปของ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์ สมการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) และการวิเคราะห์สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ผลการศึกษาพบว่า (1) ความต้องการตามลำดับขั้นส่งผลต่อรูปแบบการทำงาน (2) ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกที่ส่งผลต่อรูปแบบการทำงาน ณ ระดับนัยสำคัญ 0.05

คำสำคัญ : ผู้สูงอายุ การทำงานหลังเกษียณอายุ ความต้องการตามลำดับขั้น

ABSTRACT

The main purposes of this study are to investigate 1) Hierarchy of needs affecting the work after retirement needs of the Elderly in Latphrao, Bangkok. 2) Environmental factors affecting the work after retirement needs of the Elderly in Latphrao, Bangkok. The study concentrates in the decision to work after retirement of the elderly in Latphrao, Bangkok. Which consists of environment factors and Hierarchy of Needs. The sample used in this research is a group of people who intend to work after retirement of the elderly 384 samples, random by purposive simple sampling. Data was collected with questionnaire and analysed in the forms of mean and standard deviation. Hypothesis were tested by Multiple regression analysis. The research results shows that (1) Hierarchy of needs affected the work

after retirement needs of the elderly in Latphrao, Bangkok and (2) Environmental factors affected the work after retirement needs of the elderly in Latphrao, Bangkok with a statistical significance level 0.05.

Keywords : the elderly, work after retirement, hierarchy of needs

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันประเทศไทยจะมีผู้สูงอายุสูงถึง 1 ใน 5 ของประชากรทั้งหมดและมากกว่าประชากรเด็ก พร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ จากกรมสำนักงานสถิติแห่งชาติทำให้ทราบว่าประเทศไทยมีประชากรผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไปจำนวนมากและมีสัดส่วนเพิ่มอย่างรวดเร็วในทุก ๆ ปี และจากจำนวนสถิติผู้สูงอายุในจังหวัด กรุงเทพมหานคร ในปีที่ผ่านมา 2561 กรมกิจการผู้สูงอายุได้ให้ข้อมูลว่ามีจำนวนผู้สูงอายุประมาณร้อยละ 17.4 ซึ่งถือได้ว่าประเทศไทยกำลังก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Aging Society) มากขึ้นเรื่อย ๆ ตามคำนิยามขององค์การสหประชาชาติ (UN) ที่ว่าเมื่อประเทศใดมีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป เป็นสัดส่วนระหว่างร้อยละ 10-20 ของประชากรทั้งประเทศ ถือว่าเป็นประเทศที่กำลังก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ การที่ประชากรผู้สูงอายุในปัจจุบันเพิ่มขึ้นมีหลายสาเหตุไม่ว่าจะเป็นการที่มียุทธศาสตร์วางแผนครอบครัวให้มีบุตรน้อยลงเนื่องจากภาวะเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลง ส่งผลให้อัตราการเกิดน้อยลง อีกทั้งความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ร่วมกับเทคโนโลยีที่ทันสมัย ทำให้วิวัฒนาการทางการแพทย์พัฒนาตามไปด้วย มีนวัตกรรมใหม่ที่รักษาโรคและควบคุมโรคระบาด การบำรุงร่างกายให้มีสุขภาพแข็งแรง ทำให้ประชากรมีอายุยืนยาว และผู้คนให้ความสนใจด้านอาหารการกิน ใส่ใจในสุขภาพหันมาออกกำลังกาย

การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างรวดเร็วส่งผลทำให้โครงสร้างประชากรปัจจัยการผลิตทางด้านแรงงานลดลง และโครงสร้างของกำลังแรงงานที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้ผู้สูงอายุเข้ามามีบทบาทการทำงานเพิ่มขึ้น แม้เกษียณแล้วก็ยังต้องทำงานอยู่ และผู้ประกอบการในปัจจุบันก็ได้ให้การสนับสนุนสนใจแรงงานจากผู้สูงอายุหลังวัยเกษียณ เพราะผู้สูงอายุมีข้อดีและจุดเด่น ไม่ว่าจะเป็นด้านความรับผิดชอบ ความขยัน ความอดทน มีวินัย มากประสบการณ์ เนื่องจากมีการทำงานที่สูงยังมีจุดเด่นกว่าและในปี 2561 พบว่า มีจำนวนผู้สูงอายุที่ทำงาน 4.36 ล้านคน หรือร้อยละ 36.9 จากจำนวนผู้สูงอายุทั้งสิ้น 11.80 ล้านคน ซึ่งเพิ่มขึ้นจากเดิม 4.06 ล้านคน เป็น 4.36 ล้านคน และในเขตกรุงเทพมหานครมีจำนวนผู้สูงอายุที่ทำงานถึง 2.62 แสนคน

แม้ความฝืนวัยเกษียณของใครหลายคนคือ การได้พักผ่อนอยู่กับครอบครัว แต่ด้วยชีวิต หลังจากทำงานมาทั้งชีวิต แต่ด้วยชีวิตหลังเกษียณที่ไม่มีหลักประกันทางรายได้ หรือถ้ามีก็ไม่มั่นคงพอที่จะทำให้ชีวิตหลังเกษียณอุ่นใจ เพราะคนส่วนมากไม่มีเงินเก็บ บางคนอาจมีหนี้ที่ต้องใช้ มีโรคประจำตัว มีค่าใช้จ่ายในการกินอยู่ ถ้าไม่ทำงาน ก็ไม่มีรายได้ ไม่มีลูกหลานญาติพี่น้องให้พึ่งพา สวัสดิการต่างก็ไม่มีมารองรับหลังเกษียณ จึงทำให้เกิดความคิดที่จะอยากทำงาน

ดังนั้น จากความสำคัญของปัญหาและเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการทำงานหลังเกษียณอายุของผู้สูงอายุในเขตลาดพร้าวกรุงเทพมหานคร จึงทำให้เกิดงานวิจัยชิ้นนี้ขึ้นเพื่อศึกษาว่าปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมภายนอก และความต้องการตามลำดับขั้นที่ส่งผลต่อตัดสินใจทำงานหลังเกษียณอายุหรือไม่อย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาความต้องการตามลำดับขั้นที่ส่งผลต่อการตัดสินใจทำงานหลังเกษียณอายุของผู้สูงอายุในเขต
ลาดพร้าวกรุงเทพมหานคร
2. ศึกษาปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมภายนอกที่ส่งผลต่อรูปแบบการทำงานหลังเกษียณอายุของผู้สูงอายุใน
เขตลาดพร้าวกรุงเทพมหานคร

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา ผู้วิจัยมุ่งศึกษาปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมภายนอกและความต้องการตามลำดับขั้น
ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจทำงานหลังเกษียณอายุของผู้สูงอายุ
ขอบเขตด้านพื้นที่ที่ศึกษาและประชากร ผู้วิจัยทำการศึกษาประชากรกลุ่มผู้สูงอายุวัย 55 ปีขึ้นไปที่กำลัง
จะเกษียณอายุการทำงาน เฉพาะในเขตลาดพร้าวกรุงเทพมหานครเท่านั้น

กรอบแนวคิดงานวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดงานวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงความต้องการที่ส่งผลต่อการตัดสินใจทำงานหลังเกษียณอายุของผู้สูงอายุในเขตลาดพร้าว
กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการวางแผนทางการเงินของผู้สูงอายุในอนาคตได้

2. ทำให้ทราบถึงปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมภายนอกที่ส่งผลต่อรูปแบบการทำงานหลังเกษียณอายุของผู้สูงอายุในเขตลาดพร้าวกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการสร้างธุรกิจใหม่ เช่น ธุรกิจการผลิตและบริการสำหรับผู้สูงอายุ

3. นอกจากนี้แล้ว ผลที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้เป็นประโยชน์ให้ผู้สูงอายุที่กำลังเกษียณอายุการทำงานสามารถทราบถึงปัจจัยหรือสาเหตุที่แท้จริงของงานทำหลังเกษียณอายุการทำงาน เพื่อที่จะพัฒนาและสามารถตอบสนองความต้องการของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น อีกทั้งผลการศึกษาที่ได้นำไปสู่การหาแนวทางในการกำหนดนโยบาย การเตรียมความพร้อมรับมือการทำงานหลังเกษียณของผู้สูงอายุมุ่งถึงการเตรียมตัวการต่อกรจัดสวัสดิการต่าง ๆ ของภาครัฐบาลที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุหลังเกษียณอายุการทำงาน

ทบทวนวรรณกรรม

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า ทฤษฎีที่ใช้เป็นกรอบในทางการศึกษา

1. ทฤษฎีความต้องการตามลำดับขั้นของ Maslow (Maslow's Hierarchy of Needs Theory)

Abraham Maslow นักจิตวิทยาชาวอังกฤษ เป็นผู้พัฒนาขึ้น มาสโลว์มีหลักการที่สำคัญเกี่ยวกับแรงจูงใจ โดยเน้นในเรื่องลำดับขั้นความต้องการ มาสโลว์มีความเชื่อว่า มนุษย์มีแนวโน้มที่จะมีความต้องการอันใหม่ที่สูงขึ้นจากเดิม แรงจูงใจของคนเรามาจากความต้องการ พฤติกรรมของคนเรานำไปสู่การตอบสนองเพื่อความพึงพอใจของตนเองแบ่งตามความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ 5 ระดับได้แก่

1. ปัจจัยสี่ หรือความต้องการด้านกายภาพ (Physiological) เป็นความต้องการเกี่ยวกับอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค ที่อยู่อาศัย
2. ความมั่นคง หรือความต้องการด้านความปลอดภัย (Safety) เป็นความต้องการเกี่ยวกับความปลอดภัย ความมั่นคง ความเรียบร้อย การเงิน สุขภาพ
3. การยอมรับ หรือความต้องการทางสังคม (Love and Belonging) เป็นความต้องการเกี่ยวกับการยอมรับ ความรู้สึกที่ดี ความรัก
4. เกียรติยศ หรือความภาคภูมิใจ (Esteem) เป็นความต้องการเกี่ยวกับชื่อเสียง ความเคารพนับถือ
5. คุณค่าของชีวิต หรือความสำเร็จส่วนตัว ความพึงพอใจส่วนตัว (Self-actualization) เป็นความต้องการที่จะรู้จักและเข้าใจตนเองตามสภาพที่แท้จริง เพื่อพัฒนาชีวิตของตนเองให้สมบูรณ์

2. แนวคิดการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจทำงานของผู้สูงอายุหลังเกษียณ ผู้วิเคราะห์ไม่สามารถทำให้เกิดขึ้นเองหรือแก้ไข ปัจจัยดังกล่าวได้ จึงใช้เครื่องมือ PEST Analysis ในการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอก (Gredisgoods, 2560)

1. Political การเมือง คือ ปัจจัยด้านการเมืองและนโยบายต่าง ๆ ของรัฐบาลและจากประเทศที่จะเข้าไปลงทุน ซึ่งส่งผลต่อธุรกิจขององค์กร
2. Economic เศรษฐกิจ คือ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับองค์การ เช่น อัตราการจ้างงานอัตราการว่างงาน ซึ่งสามารถบอกได้ว่าเศรษฐกิจของประเทศอยู่ในระดับที่น่าสนใจหรือไม่
3. Social สังคม คือ เรื่องที่เกี่ยวกับด้านสังคมวิถีชีวิตความเป็นอยู่หรือค่านิยมในการทำงาน

4. Technology เทคโนโลยี คือ การวิเคราะห์ดูว่าเทคโนโลยีขององค์กรที่ทำการวิเคราะห์มีความพร้อมพอที่จะบริหารงานหรือไม่ รวมถึงการเข้าถึงและพัฒนาเทคโนโลยีขององค์กร

3. รูปแบบการทำงาน

1. งานที่มีค่าตอบแทน คือการทำงานที่ใช้ความรู้และประสบการณ์จากงานเดิมที่เคยทำ หรือจากงานอดิเรกที่ขอมมาทำเมื่อเข้าสู่วัยผู้สูงอายุเพื่อหารายได้ให้กับ ตนเอง เช่น งานด้านการเกษตร งานอดิเรก งานที่เป็นความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน การรวมกลุ่มผู้สูงอายุเพื่อสร้างงานเพิ่มรายได้ (กรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์,2560)

2. งานอาสาสมัคร คืออาสาสมัครเข้าร่วมกิจกรรมสาธารณประโยชน์ ซึ่งนอกจากจะทำให้ เกิดความเพลิดเพลินคลายเครียดแล้ว ยังได้ใช้เวลาให้มีคุณค่าและเกิดประโยชน์กับสังคมและสร้างความรู้สึภาคภูมิใจในตนเอง (กรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์,2560)

3. งานอดิเรก คือการทำงานที่ตนรัก ชอบ และประสงค์ที่ จะทำเพื่อผ่อนคลายร่างกายและจิตใจ เป็นงานที่ช่วยให้ชีวิตของผู้สูงอายุ มีความสุข ความเพลิดเพลินและไม่เหงา บางครั้งรู้สึกอึดอัดและพึงพอใจ กับผลงานที่ทำ เลือกทำตามความสนใจได้ (กรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์,2560)

วิธีการดำเนินวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยเลือกศึกษาในครั้งนี้ คือ ประชากรกลุ่มผู้สูงอายุวัย 55 ปีขึ้นไป ที่พักอาศัยในเขตลาดพร้าวกรุงเทพมหานครเท่านั้น (ครอบคลุมถึงผู้ที่ไม่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตดังกล่าว) ซึ่งไม่ทราบขนาดกลุ่มตัวอย่างที่แน่ชัด จึงกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากทฤษฎีไม่ทราบขนาดกลุ่มตัวอย่างของ W.G.cochran ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling) โดยเจาะจงเฉพาะกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้สูงอายุที่ต้องการทำงาน ซึ่งงานวิจัยนี้ใช้ความคลาดเคลื่อนที่ 0.5 ที่ระดับความเชื่อมั่น 95%

สูตร

$$n = \left(\frac{p(1-p)z^2}{E^2} \right)$$

เมื่อ n คือ จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ

p คือ สัดส่วนของประชากรที่ผู้วิจัยต้องการสุ่ม 0.5

Z คือ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 เท่ากับ 1.96 ที่ระดับความเชื่อมั่น95%

E คือ สัดส่วนความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้นเท่ากับ 0.05

$$n = \left(\frac{0.5(1-0.5)1.96^2}{0.05^2} \right)$$

$$n = 384.16$$

จากการคำนวณกลุ่มตัวอย่างข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยจึงได้กลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดเท่ากับ 384 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการทำงานหลังเกษียณอายุของกลุ่มผู้สูงอายุในเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยเลือกใช้เครื่องมือเป็นแบบสอบถามเอกสารในการเก็บข้อมูลในการวิจัยเชิงปริมาณ จากผู้มีประสบการณ์การทำงานหลังเกษียณอายุโดยในแบบสอบถามจำแนกออกเป็น 3 ส่วน ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 เกี่ยวกับประวัติของผู้ตอบแบบสอบถาม เพื่อสอบถามเพศ สถานะภาพ จำนวนบุตร จำนวนผู้อยู่ในอุปการะระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือนส่วนบุคคลและคำถามเกี่ยวกับลักษณะการทำงานทั่วไป โดยลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ

ส่วนที่ 2 เกี่ยวกับความต้องการตามลำดับขั้น ประกอบด้วย ปัจจัยสี่ ความมั่นคง การยอมรับ เกียรติยศ คุณค่าชีวิต โดยลักษณะของแบบสอบถามเป็นเลือกคำตอบตามลำดับคะแนน 1-5

ส่วนที่ 3 เกี่ยวกับปัจจัยสภาพแวดล้อม ประกอบด้วย เศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี นโยบายรัฐ โดยลักษณะของแบบสอบถามเป็นเลือกคำตอบตามลำดับคะแนน 1-5

ส่วนที่ 4 เกี่ยวกับรูปแบบการทำงานที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ ประกอบด้วย งานที่มีค่าตอบแทน งานอาสาสมัคร งานอดิเรก โดยลักษณะของแบบสอบถามเป็นเลือกคำตอบตามลำดับคะแนน 1-5

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยใช้แบบสอบถามเอกสารและแบบสอบถามออนไลน์ในการเก็บข้อมูล จากนั้นดำเนินการแจกแบบสอบถามเอกสาร โดยผู้วิจัยได้ทดสอบเครื่องมือโดยทดสอบความเหมาะสมของแบบสอบถามงานวิจัยกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 คน เพื่อประเมินถึงความเข้าใจและความง่ายของคำถาม หลังจากปรับปรุงแบบสอบถามแล้ว ทำการเก็บข้อมูลเพื่อทดสอบความเหมาะสมเบื้องต้น กับกลุ่มตัวอย่างอีก 40 คน (ที่ไม่ได้อยู่ในกลุ่มตัวอย่าง 384 คน) ทำการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของ ครอนบาค (Cronbach's alpha) เพื่อทดสอบความเที่ยงของแต่ละตัวแปร ใช้เกณฑ์ยอมรับที่ค่า 0.7 ขึ้นไป โดยทดสอบค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่เก็บจากกลุ่มตัวอย่าง ผู้สูงอายุโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาตามวิธีครอนบาค ได้ค่าการคำนวณเท่ากับ 0.954 ผ่านเกณฑ์ยอมรับตามที่กำหนด จากนั้นได้ทำการเก็บข้อมูลจาก 384 ตัวอย่าง ในระหว่างเดือนพฤศจิกายน - ธันวาคม 2562

วิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics)

โดยนำเสนอข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง และตัวแปรต่าง ๆ ในรูปของร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. การวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression)

เพื่อทดสอบสมมติฐานความต้องการที่ส่งผลต่อรูปแบบการทำงาน และปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกที่ส่งผลต่อรูปแบบการทำงาน

สรุปผลการวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เกี่ยวกับประวัติของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามโดยทั่วไปเป็นผู้หญิงคิดเป็นร้อยละ 63.30 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสถานะภาพแต่งงานแล้วคิดเป็นร้อยละ 50.00 มีจำนวนบุตรหนึ่งคนคิดเป็นร้อยละ 46.70 ไม่มีผู้อยู่ในการอุปการะคิดเป็นร้อยละ 70.00 ระดับการศึกษาสูงสุดที่ระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 63.30 และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน 30,001 - 50,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 43.30 ลักษณะที่พักอาศัยเป็นบ้านเดี่ยวคิดเป็นร้อยละ 83.30 ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้ถือของเป็นเจ้าของที่พักอาศัยนั่นเอง คิดเป็นร้อยละ 80.00 โดยรวมผู้สูงอายุมีลักษณะการทำงานประจำคิดเป็นร้อยละ 76.60

ส่วนที่ 2 ความต้องการตามลำดับชั้น พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับความต้องการอยู่ในระดับมาก โดยให้ความสำคัญด้าน ด้านปัจจัยสี่ ($\bar{X} = 3.97$) รองลงมาคือ ด้านการยอมรับและด้านเกียรติยศ ($\bar{X} = 4.18$)

ตามลำดับ

จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ค่าตัวแปรอิสระที่ส่งผลต่อตัวแปรพยากรณ์ ได้แก่ ด้านปัจจัยสี่ ด้านการยอมรับ และด้านเกียรติยศ แสดงผลตามตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ความต้องการตามลำดับชั้น

ตัวแปรพยากรณ์	B	Std. Error	Beta	t	Sig.
ด้านปัจจัยสี่(x_{11})	0.323	0.083	0.285	3.914	0.000*
ด้านการยอมรับ(x_{12})	0.353	0.070	0.298	5.033	0.000*
ด้านเกียรติยศ(x_{13})	0.557	0.107	0.413	5.200	0.000*
F-valua = 122.639	Sig. = 0.000				
Adjusted R ² = 0.764	Durbin-Watson = 2.368				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

$$\text{จากตารางแสดงในรูปสมการ } \hat{Y} = \hat{a} + \hat{b}_1x_{11} + \hat{b}_2x_{12} + \hat{b}_3x_{13}$$

$$\hat{Y} = -0.136 + 0.323x_{11} + 0.353x_{12} + 0.557x_{13}$$

ผลการทดสอบค่า Durbin-Watson เท่ากับ 2.368 ซึ่งอยู่ระหว่าง 1.5 ถึง 2.5 แสดงว่าค่าความคาดเคลื่อนเป็นอิสระต่อกัน ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ที่ปรับค่าแล้ว (Adjusted R²) มีค่าเท่ากับ 0.764 แสดงว่า ด้านความต้องการตามลำดับชั้นสามารถอธิบายความผันแปรของรูปแบบการทำงานได้ ร้อยละ 76.4 การทดสอบค่าด้วยสถิติ t-test ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 3 ตัวแปร ได้แก่ ด้านเกียรติยศ ด้านการยอมรับ และด้านปัจจัยสี่ส่งผลต่อรูปแบบการทำงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ส่วนที่ 3 ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอก พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับปัจจัย สภาพแวดล้อมภายนอกอยู่ในระดับมาก โดยให้ความสำคัญด้านเทคโนโลยีมากที่สุด ($\bar{X} = 4.20$) รองลงมาคือด้านสังคม ($\bar{X} = 4.14$) ด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X} = 3.97$) ตามลำดับ

จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ค่าตัวแปรอิสระที่ส่งผลต่อตัวแปรพยากรณ์ ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ และด้านเทคโนโลยี แสดงผลตามตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 2 ปัจจัยสภาพแวดล้อม

ตัวแปรพยากรณ์	B	Std. Error	Beta	t	Sig.
ด้านเศรษฐกิจ (x_{21})	0.224	0.082	0.198	2.721	0.008*
ด้านเทคโนโลยี (x_{22})	0.969	0.107	0.658	9.032	0.000*
F-valua = 96.107	Sig. = 0.000				
Adjusted R ² = 0.632	Durbin-Watson = 1.706				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

$$\text{จากตารางแสดงในรูปสมการ } \hat{Y} = \hat{a} + \hat{b}_1 x_{21} + \hat{b}_2 x_{22}$$

$$\hat{Y} = 0.045 + 0.224x_{21} + 0.969x_{22}$$

ผลการทดสอบค่า Durbin-Watson เท่ากับ 1.706 ซึ่งอยู่ระหว่าง 1.5 ถึง 2.5 แสดงว่าค่าความคาดเคลื่อนเป็นอิสระต่อกัน ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ที่ปรับค่า แล้ว (Adjusted R²) มีค่าเท่ากับ 0.632 แสดงว่า ด้านปัจจัยสภาพแวดล้อมสามารถอธิบายความผันแปรของรูปแบบการทำงานได้ร้อยละ 63.2 การทดสอบค่าด้วยสถิติ t-test ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 2 ตัวแปร ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ และด้านเทคโนโลยี ส่งผลต่อรูปแบบการทำงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สรุปและอภิปรายวิจัย

1. ความต้องการตามลำดับขั้น ผู้วิจัยพบว่าด้านเกียรติยศ ด้านการยอมรับ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ที่มีความต้องการเกียรติยศ เป็นที่ยอมรับ เคารพยกย่องของผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน มีความต้องการด้านกายภาพและความต้องการความปลอดภัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัชรพงศ์ ขนขม (2557) ศึกษาเกี่ยวกับลักษณะงานที่เหมาะสมกับแรงงานผู้สูงอายุ กล่าวว่าผู้สูงอายุควรทำงานลักษณะที่หลีกเลี่ยงการทำงานที่มีความเครียดหรือความดันสูง และให้ความสำคัญกับงาน หรือกิจกรรมที่ได้รับการยอมรับจากสังคมและคนรอบข้าง โดยเฉพาะงานที่เคยปฏิบัติ หรือมีประสบการณ์มาก่อน โดยเฉพาะงานประเภทด้านการฝึกอบรม ที่ปรึกษา ให้คำแนะนำ หรืองานที่ต้องใช้ประสบการณ์ และ ความสัมพันธ์ที่สั่งสมมาก่อนวัยผู้สูงอายุ ในการทำงานนั้นจำเป็นต้องคำนึงถึงสภาพร่างกายที่ส่งผลต่อความปลอดภัยของตนเอง เมื่ออวัยวะมีการใช้งานย่อมมีการเสื่อมเกิดขึ้น เนื่องจากวัยสูงอายุเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย

ด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อรูปแบบการทำงาน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีความต้องการด้านปัจจัยสี่ ต้องการมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง และบริโภคอาหารที่ดี มีประโยชน์ครบตามหลักโภชนาการ เพราะต้องการมีความสุขจากสุขภาพที่ดีในการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของ ชุตติมา สิ้นชัยวนิชกุล และจิราพร เกศพิชญวัฒนา (2561) ศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการสูงวัยอย่างมีสุขภาพของผู้สูงอายุในชุมชนเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้สูงอายุมีการดูแลตนเองโดยสังเกตอาการผิดปกติของตนเองอยู่เสมอ มีการเลือกรับประทานอาหารที่เหมาะสมกับสุขภาพและโรคประจำตัวของตนเอง ภาวะโภชนาการเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อสุขภาพของ ผู้สูงอายุการที่ผู้สูงอายุได้รับอาหารที่มีคุณภาพ ได้รับสารอาหาร ที่เพียงพอ เป็นสิ่งที่ช่วยถนอม ป้องกัน และชะลอความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นกับสุขภาพ ส่งผลให้เกิดการสูงวัยอย่างมีสุขภาพ หรือความสุขนั่นเอง

2. ปัจจัยสภาพแวดล้อม ผู้วิจัยพบว่าด้านเศรษฐกิจ ส่งผลต่อรูปแบบการทำงาน เศรษฐกิจของบุคคลเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้คนอยากที่จะทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมยุรี ว่องไวรุศและสุนิดา ชูโชติ (2554) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐ เขตอำเภอเมือง จังหวัดชุมพรกล่าวว่า ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจมีความสัมพันธ์กับตัวแปรคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ คือผู้สูงอายุต้องการที่อยู่อาศัยเป็นหลักแหล่งมีงานทำมีเงินใช้ในการดำรงชีวิต เนื่องจากมีภาระค่าใช้จ่ายที่จำเป็นจึงต้องการทำงานหลังการเกษียณอายุ

ด้านเทคโนโลยี ส่งผลต่อรูปแบบการทำงาน ภัทริกา วงศ์อนันต์นันทและสรานันท์ อนุชน (2561) ศึกษาเรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศต่อสังคมผู้สูงอายุ กล่าวว่าเทคโนโลยีนั้นเป็นเครื่องมือหนึ่งที่จะช่วยในการดูแลผู้สูงอายุอีกทั้งยังช่วยด้านการอำนวยความสะดวกในด้าน ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ เนื่องจากเทคโนโลยีช่วยให้ท่านติดต่อสื่อสารในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ช่วยให้การดำเนินงานง่ายขึ้น เข้ามาช่วยสนับสนุนการทำงานที่บ้าน

ข้อเสนอแนะในครั้งถัดไป

เนื่องจากงานวิจัยชิ้นนี้ศึกษาเฉพาะกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุเฉพาะในเขตลาดพร้าวกรุงเทพมหานครเท่านั้น ดังนั้นโอกาสในการต่อยอดการวิจัยสามารถทำได้ในหลาย ๆ แนวทาง เช่น

1. ศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างให้กว้างขึ้น โดยการเปรียบเทียบจากกลุ่มบุคคลในระหว่างช่วงอายุต่าง ๆ เพื่อหาความแตกต่างของแรงจูงใจในการเลือกเข้าใช้ทำงานและเพื่อจะได้มีความหลากหลายในการนำไปใช้ประโยชน์ในการเก็บข้อมูล

2. ศึกษาปัจจัยอื่น ๆ เพิ่มเติม เช่น ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการทำงาน เป็นต้น มาร่วมศึกษาเพิ่มเติมไปใช้ในการรอบการวิจัยของงานวิจัยชิ้นนี้ด้วย

3. นำกรอบการวิจัยนี้ไปศึกษาเพิ่มเติมในบริบทอื่น ๆ และอาจมีการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเป็นรายบุคคลเพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2560). ชุดความรู้การดูแลตนเอง และพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุ “มีงานทำ”. สืบค้นเมื่อวันที่ 13 ธันวาคม, 2562, จากเว็บไซต์ www.dop.go.th.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2548). สถิติสำหรับงานวิจัย 2548. กรุงเทพฯ: ภาควิชาสถิติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชุดิมา สีนชัยวนิชกุล, จิราพร เกศพิชญวัฒนา. (2561). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการสูงวัยอย่างมีสุขภาวะของผู้สูงอายุในชุมชนเขตกรุงเทพมหานคร. สืบค้นเมื่อวันที่ 9 ธันวาคม, 2562, จากเว็บไซต์ www.tci-thaijo.org.
- พัชรพงศ์ ขวนขม. (2557). ลักษณะงานที่เหมาะสมกับแรงงานผู้สูงอายุ. สืบค้นเมื่อวันที่ 13 ธันวาคม, 2562, จากเว็บไซต์ www.tci-thaijo.org.
- ภัทริกา วงศ์อนันต์นันท, สรานันท์ อนุชน. (2561). เทคโนโลยีสารสนเทศต่อสังคมผู้สูงอายุ. สืบค้นเมื่อวันที่ 6 ธันวาคม, 2562, จากเว็บไซต์ www.tci-thaijo.org.
- มยุรี ว่องไวรุศและสุนิดา ชูโชติ. (2554). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐ เขตอำเภอเมือง จังหวัดชุมพร. สืบค้นเมื่อวันที่ 6 ธันวาคม, 2562, จากเว็บไซต์

มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
"วิจัยแบบบูรณาการ สรรค์สร้างนวัตกรรม ลดความเหลื่อมล้ำของสังคม"

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 8
ราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงวิจัย วันที่ 1 มีนาคม 2563

www.mis.ms.su.ac.th.

ธราทิพย์ พ่วงเชียง. (2555). ความต้องการทำงานของผู้สูงอายุไทย พ.ศ.2550. วิทยานิพนธ์ (ศศ.ม.).

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2548). การวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย spss. พิมพ์ครั้งที่ 4.

กรุงเทพฯ: บริษัทวีอินเตอร์พรีนธ์ จำกัด.

Greedisgoods. (2560). PEST คืออะไร? และการวิเคราะห์ PEST Analysis. สืบค้นเมื่อวันที่ 13 ธันวาคม, 2562,

จากเว็บไซต์ www.greedisgoods.com.